Št. 42. V Gorici, v soboto dne 27. maja 1905. **Tečaj XXXV.**

Izhaja dvakrat na teden, in sicer **v sredo in soboto** ob 11. uri predpoldne ter stane z izrednimi prilogami ter s »Kažipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 13 K 20 h, ali gld. 6·60
pol leta . . . . . 6 » 60 » » » 3·30
četrt leta . . . . . 3 » 40 » » » 1·70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici štev. 7. v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer, ob nedeljah pa od 8. do 12. ure. **Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.**

Oglasi in poslanice se računijo po petit-vrstah če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. — Večje črke po prostora. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za Omiko, svobodo in napredek!« *Dr. K. Lavrič.*

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoludne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoludne. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7. v I. nadstr. na levo v tiskarni.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorica.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo **le upravništvu.**

„PRIMOREC“
izhaja neodvisno od »Soče« **vsak petek** in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1·60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Šolski ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici. — **Telefon št. 83.** — »Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Sestanek biskupov v Rimu za ureditev slovanske liturgije.

Zadnjič smo omenili na kratko članek v milanskem listu »Corriere della Sera«, ki se bavi s sestankom biskupov v Rimu glede ureditve slovanske liturgije. Ker je »Corriere della Sera« uvaževan list in je njegov vatikanski dopisnik dokazal že ob več prilikah, da pozna temeljito razmere v Vatikanu ter mišljenje papeža Pija X., podajemo ta članek v celoti, ker je iz njega jasno razvidno, kak duh veje po Vatikanu nasproti glagolici in kaj imamo pričakovati od sedanjega oiskupskega posvetovanja.

Članek, ki je datiran 21. t. m., se glasi:

»Danes, pod predsedstvom kardinala Serafina Vanutellija, starega dunajskega nuncija, so pričele konference biskupov iz Istre, Dalmacije in Kranjske, katerih se deležijo: Jordan nadbiskup v Gorici; Jeglič; ljubljanski biskup; Flapp, biskup Poreča in Pulja; Nagl, biskup Trsta in Kopra; Mahnič, krški biskup, Dvornik, zaderski nadbiskup, Uccellini, kotorski biskup; Zaninović, hvarski biskup; Marčelić, dubrovniški biskup; Pulišić spletski in pomočni biskup Pavlović-Lučić, Posilović, nadbiskup zagrebški, in Mavrović, biskup senjski.

Biskupi iz Istre in Dalmacije so nameravali najprej sniti se v Splitu ali v Ljubljani, ali želja papeževa je bila ta, da se vršijo konference v Rimu. Svrha tega sestanka je ta, obravnati vsa politiško-religiozna vprašanja, ki zadevajo cerkev v onih krajih Avstro-Ogrske, v prvi vrsti vprašanje staroslovenskega bogoslužja. Ali pred vsem je treba spoznati precedente tega vprašanja.

Leta 1887. je sklenil papež Lev XIII. s črnogorsko vlado konkordat, s katerim je dovolil črnogorskim katolikom rabo staroslovenske liturgije. To dovoljenje je napravilo v celi Avstro-Ogrski izreden utis ter je rodilo med katoliškimi Slovani monarhije najživejšo agitacijo v svrho, da se doseže od sv. Stolice ista koncesija tudi za nje.

To gibanje je v pravem pomenu besede preplašil vlado na Dunaju in v Budimpešti, ker je težilo za tem, da med Slovani monarhije pripomore panslavistični struji ter jih v verskem in političnem pogledu približa Rusiji. Avstro-ogrska vlada je bila toliko vznemirjena, da je cesar Fran Josip pisal papežu, proseč ga, da intervenira ter napravi konec tej agitaciji, katero so na Dunaju smatrali za monarhiji nevarno. Lev XIII. se je temu udal in dunajski nuncij mons. Galimberti je izdal na ves episkopat monarhije okrožnico, v kateri je razložil, da koncesija slovanskega bogoslužja, dana Črnigori, znači izjemno ugodnost, rezervirano izključno Črnigori z ozirom na njen položaj, ter da sv. Stolica nikdar ne privoli, da raztegne tako koncesijo tudi na druge slovanske narode, in posebno ne na one avstroogrske monarhije.

Ta cirkular je naravno naredil konec agitaciji; ali vendar, ker je bila v nekaterih krajih jadranskega primorja raba staroslovenščine kot liturgičnega jezika uvedena s časom v mnoge cerkve, je morala sv. Stolica zapreti eno oko ter pustiti stvari, kakor so. Naposled, pred desetimi leti, je sklenila sv. Stolica na urgiranje nekaterih slovanskih biskupov sporazumljenje, po katerem se dovoljuje slovanska liturgija v vseh onih župnijah Istre in Dalmacije, za katere se more dokazati, da se je rabila nepretrgoma od takrat 30 let nazaj.

To sporazumljenje tvori današnje stanje rečij v Istri in v Dalmaciji, ali kakor se je dalo videti naprej, je izzvalo tudi mnogo sporov. Nekatere župnije so tolmačile koncesijo v najširšem smislu ter je prišlo do zlorabe na škodo italijanskega elementa. In sedaj je cilj konference ta, da se regulira na najpreciznejši način. More pa se že naprej videti, da se bo vršila akcija v pravcu omejevanja.

Lev XIII. in kardinal Rampolla sta bila slovanofila; in brez intervencije Fraua Josipa I. morda ne bi bil imel Lev XIII. težkoč, raztegniti na vse Slovane monarhije koncesijo, dano l. 1887. Črnigori.

Pij IX. izpoveduje vsa druga čutila. Spominjaje se svojega beneškega pokoljenja, je naravno razpoložen, da vzame v obrambo italijanski element proti prevzetnosti — kakor to nekateri imenujejo — slovanskega elementa.

In od sedaj naprej tvori italijanstvo Pija X. element, s katerim morajo računati Slovani nerešenih dežel, toliko bolj, ker v tem pogledu stoji papež v največji stopinji pod uplivom poreškega biskupa Flappa, pod uplivom, ki je jako malo naklonjen Slovanom.

Presoditi se da torej naprej, da, ne da bi preklical koncesijo, storjeno po njegovem predniku, Pij X. se bo trudil, da jih skrči ter provede na njihovo najmanjšo mero. Istotako se potrudi v vseh vprašanjih, ki se dotikajo položaja imenovanih narodnostij, da doseže vpoštevanje starih pravil. Jeden glavnih razlogov, iz katerih je izrazil željo, da se zborovanje vrši v Rimu, je ta, ker on hoče, da naglaša svoje italijanstvo, ter da bode natančno informiran o vseh vprašanjih. In s pogledom na to mora biti pozdravljena rimska konferenca z zadovoljnostjo od vseh Italijanov, ki morajo biti sigurni, da njihove pravice ne bodo žrtvovane.«

* * *

Kaj imamo pričakovati od tega zborovanja, o tem smo pač na jasnem. Izvršuje se to, kar so pričakovali Lahi že takoj ob izvolitvi beneškega patrijarha papežem. Takrat je šumelo veselja po laških listih, zlasti ker so vedeli, da je neizprosni nasprotnik slovanske liturgije. Sarto se je živo zanimal za gibanje Lahov v naših deželah kot beneški patrijarh. Ko se je istrska občina Osar protivila glagolici ter prosila pomoči pri beneškem patrijarhu Sartu, jim je z veseljem obljubil, da bo ves srečen, če jim bo mogel kaj pomagati v tako pravično svrho. Lahi so mu bili hvaležni za zanimanje, katero je kazal za nje, in nadeli so mu naslov »il piccolo papa dell'Adriatico«. Ta nekdanji majhni papež je sedaj resnični papež, ki pokaže na tem zborovanju, kako še vedno gori njegovo laško srce za »stiskane« brate v »nerešenih deželah«.

Na zborovanju imajo večino škofje, ki ali so naravnost nasprotni slov. liturgiji, kakor Flapp in Nagl, ali pa bodo lepo molčali h krivici, ki se zadá slovanskim vernikom. Seveda se ne odpravi slov. liturgija kar čez noč, ali spravi se jo na »minimum«, sčasoma preneha, zato bodo že skrbeli Flappi in Nagli.

Če bi imela slov. duhovščina kaj srca za ljudstvo, bi se ob tej priliki dvignila ter postavila v bran za glagolico ali tako pa vse molči in mirno čaka, kaj sklene nezmotljivi papež, katerega navdihuje — Flapp!

DOPISI.

Iz Dobravelj. — Bralno in pevsko društvo v Dobravljah priredi dne 18. junija t. l. (odnešeno) tombolo in ples v korist nakupu tamburaškega orodja ob vsakem vremenu, ker se prostor pokrije.

Vabi se vsa društva in posameznike, da se udeleže priredbe, in tako s tem priskočijo na pomoč društvu, ker je zadnjič vsled slabega vremena ostalo veliko stroškov nepokritih in podvojenih!

Iz Kobariške okolice. — Tukaj od Kobarida proti Trnovemu se dela državna cesta. Za

---

— 21 —

Grof Monte Cristo.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

„Toda čujte in pomnite dobro, kar vam pravim v tem svojem zadnjem hipu! Zaklad Spadov je na svetu; Bog je pripustil, da ta hip ni za moje oči nobene megle nad njim. Vidim ga v ozadju druge jame, moje oči prodirajo globočiue zemlje, in bliži se mi vsled tolikega bogastva. Če se vam posreči, da ubežite, pomislite, da ubogi abbé ni bil blazen, dasi ga je smatral za takega ves svet! Pohitite na otok Monte-Cristo in vživajte srečo, kajti trpeli ste dovolj.“

Ta hip se mora starec prekiniti; Dantes dvigne glavo in vidi, kako postajajo njegove oči bolj in bolj rdeče; zdelo se je, da mu sili cel val krvi iz prsij v glavo.

„Z Bogom! Z Bogom!“ zastoka starec in krčevito stisne Dantesovo roko. „Z Bogom!“

„O, še ne, še ne!“ vsklikne ta. „Ne zapustite me! O moj Bog, pomagaj mu!... Pomoč!... Pomoč!...“

„Tiho, tiho,“ zajeclja umirajoči, „da naju ne ločijo, če me rešite!“

„Prav imate. O, da, da; bodite brez skrbi, da vas rešim! Sicer trpite zelo, a zdi se mi, da vendar manj, kakor zadnjič.“

O, ne motite se! Manj trpim, ker sem slabejši. V vaših letih veruje človek v življenje; verovati in upati, to je predpravica mladosti; toda starec vidi jasno, da se mu bliža smrt. O, tukaj je... že prihaja!... Končano je... Oko izgublja luč... Razum mi temni.., Vašo roko, Dantes!... Z Bogom!... Z Bogom!“

In še poslednjič napne vse svoje moči ter se dvigne kvišku.

„Monte-Cristo!“ pravi. „Ne pozabite na otok Monte Cristo!“

In zopet omahne na svojo posteljo.

Kriza je bila strašna. Ude je vil krč, trepalnice so zatekle, krvava pena mu je silila preko ustnic, končno je obležal nepremično. Otrplo truplo je bilo vse, kar je ostalo na tej postelji bolečin od tega tako razumnega bitja, ki je leglo pred nekaj hipi na njo.

Dantes vzame svetilko ter jo postavi na kamen ob vzglavju postelje, od koder je razsvitljevala s tresočim se svitom in oblivala s fantastičnim odsevom to mrtvaško obličje in otrplo telo. - -

Ne da bi trenil z očmi, pričakuje Dantes nepremično trenotka, ko mu ima vliti v usta rešilno tekočino.

Ko meni, da je prišel pravi trenotek, odpre z nožem čeljusti, ki se mu ne upirajo toliko kakor zadnjič, našteje počasi dvanajst kapljic in čaka; v steklenici je bilo nekako še dvakrat toliko, kakor je že vlil starcu v usta.

Čaka deset minut, četrt ure, pol ure, ali nič se ne zgane. Trepetaje, z naježenimi lasmi in znojnim čelom šteje sekunde po udarcih svojega srca.

Zazdi se mu, da je čas, napraviti poslednji poskus; nastavivši steklenico na vijoličaste abbéjeve ustnice, mu izlije v usta vso tekočino, ne da bi mu bilo treba odpirati čeljusti.

Zdravilo je imelo galvanski vpliv: starčevo telo silno zadrgeta, oči se mu odpro, tvoreč strašen pogled; izvije se mu vzdih, jednak kriku, in nato postane trepetajoče telo polagoma zopet nepremično.

Samo oči ostanejo odprte.

Pol ure preteče, potem ura in poldruga ura. Tekom te poldruge ure se je sklanjal Edmond nad mrtvaško postavo svojega prijatelja, polagaje roko na njegovo srce, ter čutil, kako postaja telo mrzlejše in mrzlejše in kako udarja žila vedno slabejše in redkejše.

Končno se prepriča, da ni nikake pomoči več, da ga je oropala smrt njegovega ljubljenega prijatelja.

Ob šestih zjutraj se prične daniti, in v dnevnem svitu potemni pojemajoča svetilka. Z mrtvega obličja se odbija dan z nenavadnim odsevom, da se zpajpazdaj zazdi, da je ta obraz oživel. Dokler traja boj med nočjo in dnevom, Dantes še dvomi; toda ko zmaga dan, se prepriča, da je ostal sam poleg mrtvega trupla.

Silen, nepremagljiv strah se ga polasti; več si ne upa stiskati mrzle roke, viseče čez posteljin rob; več ne more trpeti pogleda teh nepremičnih, odprtih očij, katere zastonj poskuša zatisniti. Ugasne torej svetilko, jo skrije ter ubeži, položivši ploščo na njeno mesto nad svojo glavo.

Sicer pa je bil že skrajni čas, kajti vsak hip je imel priti jetničar.

To pot pride najprej k Dantesu; iz njegove ječe odide k abbeju, kateremu je nesel razun zajutreka tudi perilo.

Na noben način ni pokazal ta mož, da ve, kaj se je zgodilo, in je odšel čisto mirno.

Dantesa se polasti nepremagljiva radovednost, kaj se bode godilo zdaj v ječi njegovega nesrečnega prijatelja; splazi se torej v podzemljski rov ter dospe še o pravem času na drugi konec, da čuje krik jetničarja, ki kliče na pomoč.

Kmalu pridejo v ječo tudi drugi jetničarji, nato začuje Dantes jednakomerne korake vojakov. — Za vojaki pride guverner.

nadzorovalca delavcev je postavljen nekdo od vladnega zemljemerca. Delavcev je v tukajšnji okolici sedaj, dokler ne začne košnja, dovolj, in ljudje bi radi kaj prislužili, pa tudi ker je blizu, se jih oglaša vedno dosti, pa ne kakšni lenuhi, ampak vestni delavci. Ali tisti nekdo jih noče v delo sprejemati, čeprav je cesta prav zelo potrebna, ker stara je terjala že mnogo žrtev. Ali oni človek postopa z delavci tako, da ne morejo obstati. Omenjena cesta se dela že 5 let, pa ni upanja, da bi bila izgotovljena v tem letu, ako se ne preskrbi drug red za delavce. Želeti je, da bi se pristojna oblast za to delo bolj pobrigala ter opozorila tistega trinoga, da se ima z delavci drugače postopati.

Več odgnanih delavcev.

Apel na dobra srca.

Pisatelj Podravski je pač znan malone vsakomur, saj menda ni slovenskega književnika, ki bi bil že toliko spisal, kakor Podravski ali z njegovim pravim imenom Peter Miklavec. Miklavec je prevel na slovenski jezik vse znamenitejše Sienkiewiczeve romane: „Z ognjem in mečem“, „Potop“, „Križarje“, „Malega viteza“, „Quo vadis“ itd. in celo vrsto romanov, povestic in črtic iz poljskega, ruskega, češkega in srbskega jezika. Vešč je v govoru in pisavi vseh slovanskih jezikov, iz katerih je preložil na slovenski jezik nebroj leposlovnih del, in upravičeno se sme trditi, da je večina prevodov iz slovanskih literatur v zadnjih desetletjih potekla izpod Miklavčevega peresa. Malokomu izmed čitateljev njegovih prevodov bode nemara znano, da je Podravski preprost kmet, ki se je sam s svojo močjo in pridnostjo priučil vseh slovanskih jezikov in se kot samouk dvignil na tako visoko stopinjo naobrazbe, kakor malokateri izmed onih, ki jim je dana prilika se naobraževati na visokih šolah. Podravski se je popolnoma posvetil pisateljevanju in s skromnim svojim zaslužkom vzdrževal svoj rodni dom. Ta zaslužek pa je bil, kar je pri naših razmerah umevno, skrajno pičel in pisatelju je bilo treba mraveljske marljivosti, da si je s svojim peresom prislužil toliko, da je ohranil sebe in svojo rodbino bede in gladu. Miklavec je delal noč in dan brez miru in pokoja. Končno pa so mu le klonile moči: vsled prenapornega dela in prenapetja živcev je zbolel na umu, da so ga morali prepeljati v blaznico Feldhof pri Gradcu. Pred tedni je zapustil ozdravljen ta zavod in se vrnil domov v Ribnico na Štajerskem, kjer je našel svojo rodbino v najskrajnejši bedi. Mož je, dasi je duševno ozdravel, telesno popolnoma onemogel in oslabel, da si sam ne more več pomagati iz uboštva in bede in mora ravnodušno čakati, da mu prodajo zadnjo kravico iz hleva in ga izženo izpod rodnega krova. To je usoda pisatelja Podravskega! Ker poznamo dobro in zlato srce slovenskega naroda, se obračamo na vso slovensko javnost z iskreno prošnjo, da bi priskočilo na pomoč bednemu Podravskemu. Vsak najmanjši prispevek bo sprejet z hvaležnostjo in se bo izkazal v časopisih. Velikodušni darovi se naj blagovolijo pošiljati naravnost pisatelju, ali pa Rastu Pustoslemšku, tajniku „Društva slovenskih književnikov in časnikarjev“ v Ljubljani.

Domače in razne novice.

V Vrtojbo! — Jutri se bo vršilo v prijazni naši okoličanski vasi, v Dol. Vrtojbi, lepo narodno slavlje. Tamkajšnja Čitalnica proslavi 30-letnico svojega obstanka. Veselica obeta biti po predpripravah in po vsporedu sodeč prav zanimiva, in če bo vreme ugodno, doživi Vrtojba lep dan. Nastopijo razna društva ter Sokoli iz Gorice in Solkana, pa že sam prostor za „Gradom“ je mikaven za izletnika. Pričetek veselice je ob 4. uri pop. Izletniki iz Gorice se lahko poslužijo tramvajev, ki bodo vozili iz Kapucinske ulice v Vrtojbo in nazaj, kdor hoče iti peš, pa krene čez polje mimo klavnice.

S kratka: Kdor le more, naj pohiti jutri v Vrtojbo na lepo slavnost!

Vspored slavnosti „Slovenske Čitalnice“ v Dolenji Vrtojbi dne 28. maja 1905. 1. Volarič: „Slovan na dan“, mešan zbor Čitalnice. 2. Govor. 3. E. Komel: „Za Hrvate naše brate“, možki zbor bralnega in pevskega društva iz Št. Andreža. 4. Parma: „Mladi vojaki“, orkester. 5. Telovadba. 6. Foerster: „Pjevajmo“, možki zbor bralnega in pevskega društva „Ipava“ iz Mirna. 7. Smetana: Sekstet iz opere „Prodana nevesta“, 8. Vilhar: „Slovenac i Hrvat“, možki zbor kmetskega bralnega društva iz Bilj. 9. Nedved: „Na tujih tleh“, sopran-solo (gospica Hrovatin) s spremljevanjem orkestra. 10. D. Jenko: „Molitev“, možki zbor bralnega društva „Lipa“ v Biljani. 11. Dvořak: „Slovanski ples št. 8“, orkester. 12. I. pl. Zajc: „Poputnica Nikole Jurišiča“, možki zbor bralnega in pevskega društva „Miren“ v Mirnu. 13. Majcen: „Slovanski svet“, veliki potpouri, orkester. 14. Hajdrih: „Morje adrijansko“, možki zbor bralnega kmetskega društva na Vogerskem. 15. Plesni venček. Vstopnina k veselici 50 vinarjev.

Narodno slavlje — ljudska veselica na Vrhovlju. Dne 18. junija t. l. priredita „Goriški Sokol“ in »Pevsko in tamburaško društvo „Podgora“« veliko ljudsko veselico na Vrhovlju. Menda ni treba na tem mestu na dolgo in široko razlagati pomen ljudskih veselic, posebno v takih krajih in za take kraje, ki so še precej oddaljeni od mesta, za take kraje, kjer ni ne duha ne sluha o kakem živahnem društvenem delovanju. Društva prihite skupaj iz bližnjih in oddaljenih krajev, seznanijo se med seboj, uče se drug od drugega, posnemajo vsiine drugega tako, da se v nekaterih točkah izpopolne, da tam v kraju samem, kjer se je vršila ljudska veselica, vsklije s časom iz njenega semena imeniten sad, namreč kako bralno in pevsko društvo kot ena najvažnejših točk samoizobrazbe tamošnjega prebivalstva. In Vrhovlje v slikovitih Brdih je za sedaj eden najprimernejših krajev v izvršitev te plemenite ideje. Ni ravno daleč od italijanskih mej, kjer preži „Lega Nazionale“, nikdar sita slovenskih otrok. Vrhovlje tvori pa tudi nekako središče med Brdi in spodnjo Soško dolino, tako da zagotavlja njena lega veliko udeležbo ne samo iz Brd samih ampak tudi iz Plavij in Kanala. Zraven vsega je pa na Vrhovlje krasen izlet. Bodisi da potuješ po Brdih skozi Kojsko, bodisi da se pelješ ob novi progi po Soški dolini do Plavij, od koder rabiš tri četrti ure na vrh. Ta pot je res divna! Po lepi poti skozi gozd, in ako se pomisli, da bodo na dan slavlja delila domača dekleta ob poti v hrib smehljajočega se obraza smehljajoče črešnje med poteče se pešce zastonj, se lahko reče: „Mein Herz itd.“ Flora na vrhu je alpska, romantika divna, razgled imeniten. Vidi se morje, Istro in Italijo, na drugi strani pa mogočni Krn. Kakor se sliši že sedaj izza kulis, se bo peklo na trati „junčka na ražnju“. Veselica sama se bo vršila na prostoru g. Melinka na prostem. Vspored veselice, kakor tudi sodelujoča društva prihodnjič. Za sedaj naj zadostuje teh besed z zagotovilom, da se bo lahko vsak zabaval na Vrhovlju, kakor se je zabavala komisija za to slavnost, ki je prinesla vse polno najboljših vtisov s seboj v Gorico.

Za ljudsko veselico na Vrhovlju bodo na razpolago tudi tramvaji do Plavij. Za vožnjo v Plavi in nazaj se bo plačalo le 1·60 K. Oglasiti se je treba s tem zneskom do 14. prih. m. pri bratu Zadelu.

Pevsko in bralno društvo „Naš prapor“ v Pevmi priredi v nedeljo, dne 4. junija svojo I. veliko veselico s petjem, igro in plesom na odprtem prostoru gosp. Alojzija Fogarja. Začetek točno ob štirih pop. Vspored prihodnjič.

V stalni pokoj je stopil gosp. Franc Furlani, c. kr. višji poštni kontrolor, naš rojak iz Prvačine. Naselil se je stalno v Gorici. — Gosp. Furlani je služboval veliko let v Gorici. 9 let je bil v Aleksandriji; med znanim masakrom je sam vodil tamošnjo avstrijsko pošto, enako med bombardamentom Angležev. — Zadnja leta je bil v Carigradu na tamošnji c. kr. avstrijski poslaniški pošti. Tudi tam je preživel grozne masakre Armencev. Torej dovolj viharne, nevarne službe. Vsled porušenega zdravja je zaprosil po 33 letih službe pokoj, ki mu je dovoljen. — Naj bi rodoljubni rojak naš užival svoj pokoj še dolgo sredi svoje vsem simpatične rodbine!

Porotne razprave. — V popolnitev poročila o razpravi proti Križničevima omenjamo še to-le: M. Peršolja je izpovedal obširno, kaj je imel ž njim opraviti Križnič. Dne 3. avg. 1902. je prišel Križnič k njemu prosit ga, naj sprejme dolg Makorčičevih za 400 gold. Potem sta se zmenila za 300 gld. V Gorici sta se v gostilni ob Novemmostu „Miha Malta“ zmenila, ker je Križnič sprejel nase troške za odstop omenjene svote. Priča izpove, da pri podpisu v Čibejevi pisarni je odštel 300 gld., katere je bil prinesel s seboj. Predsednik je tu vprašal pričo, če je res, da mu je dal Križnič tistih 300 gold., ali priča pravi, da kako naj bi mu dal, ker ni imel niti vinarja. Gledé svote 300 gld. za 950 gld., je rekel Peršolja, da je ponujal to prodajo že drugim ter da ni zahteval nikjeri več nego 400 gld. Nabavil pa si je ta denar v namen, da odpotuje v Ameriko ter se tako izogne tudi kazni 45 dnij radi goljufije, katero je imel prestati. M. Križnič pravi, da nekaj je res, kar je pravil Peršolja, vse pa ne. A. Ravnik, trgovec v Gorenjivasi, je izpovedal, da mu je ponujal Križnič Makorčičevo posojilo za 900 gld. Pravi pa, da je potreboval denar v prodajalnici. Predsednik ga opozori, da je v preiskavi drugače govoril, nakar reče drž. pravdnik, da je izpoved Ravnikova sumljiva ter nejednaka z ono v preiskavi, radi česar naj se proti njemu sodnijsko postopa. Žena Peršoljeva je izpovedala tako, kakor mož. Brat Jožef je povedal, da je tudi njemu ponujal Križnič tisto kupčijo, prvo za 500 gld., potem za 400. Po zaslišanju še drugih prič, ki niso povedale nič posebnega ter po prečitanju zapisnika nekega Figarja, o katerem se ne ve, kje biva sedaj, se je konštatovalo, da je imel Križnič od l. 1898. do lani nič več in nič manj nego 83 civilnih pravd. Informacije o Peršolji so dobre. Razsodbo smo že naznanili.

Zadnja razprava se je vršila proti Rud. Bujatti iz Chioprisa v Furlaniji radi težke telesne poškodbe; obtožen je bil, da je ranil Antona Šuligoja iz Ročinja na levem očesu s kamnom tako, da mu je odvzel vid skoro popolnoma. Bujatti je zidar ter je delal v Ročinju. Na vprašanje, če je kriv, je odgovoril, da ne. Dne 27. nov. lani je pil v družbi 6 tovarišev, izpili so 5 ali 6 l vina, potem so šli od Kregava k Dugarju. On je šel pred njimi. Pravi, da je slišal malo pred gostilno klice: porchi italiani ter drugo. Pravi, da je klical tako A. Šuligoj, ki je nalagal voz, ta da ga je zmerjal ter potem še hotel tepsti. Bujatti se je branil ter udaril Šuligoja v prsi. V obraz ga ni udaril, kamna ni imel v rokah. Stekel je v gostilno, ko je videl, da jemlje Š. ročico. Zanika, da bi ga bil on ranil. Pravi, da je bil pijan, kakor tudi Šuligoj. Šuligoj izpove, da je nalagal jerbase sadja na voz, žena je svetila. Ko so se bližali Lahi, je jeden potegnil voz, da je Šuligoj padel z jerbasom. Napadel ni nikoga, pač pa je bil napaden. On ni kričal nad Lahi. Pokaral jih je le, ker so potegnili voz. Spoznal je v obtožencu onega, ki ga je ranil s kamnom v oko. Zahteva 5 K na dan za dobo 3 mesecev, ko ni mogel delati, ter 1000 K za oko. Žena Šuligojeva je potrdila moževo izpoved, rekoč, da so Lahi izzivali ter da je Bujatti ranil moža. A. Rakulin je tudi potrdil, da je Bujatti ranil Šu-

(Dalje v prilogi.)

Edmond čuje, kako hrešči postelja, na kateri so pregibali mrtvo truplo. Tudi čuje glas guvernerjev, ki zapove, naj mu vlijejo na glavo vode, in ko ostane to brez uspeha, naj gredo po zdravnika.

Guverner odide; in Dantes čuje zdaj nekaj pomilovalnih besed, toda še več porogljivega in šaljivega pogovarjanja in smeha.

„No, no,“ pravi neki glas, „zblaznelec je šel iskat svojih zakladov. „Ha, pa srečno pot!“

„Dasi ima toliko milijonov, ne more plačati niti svojega pogreba.“

„O,“ pravi tretji glas, „pogreb na gradu Ifu ni drag.“

„Ker je bil duhovnik,“ pravi zopet prvi, „se mu izkaže morda nekoliko več časti.“

„Tedaj ga doleti čast, da ga zavijemo v vrečo.“

Edmond posluša napeto in ne presliši niti zloga, a ne razume popolnoma smisla teh besed. Kmalu potihnejo glasovi in Dantes meni, da prisotni zapuščajo sobo.

Vendar si ne upa vstopiti; lahko da je ostal jeden izmed jetničarjev pri jetniku za stražo.

Ostane torej, zadržuje sapo, nem in nepremičen na svojem prostoru.

Ko preteče ura, zmoti tišino slaboten hrup. Vračal se je guverner, katerega so spremljali zdravnik in več častnikov.

Trenotek molka nastane; zdravnik je namreč stopil k postelji in pričel preiskovati mrliča.

Kmalu se prično vprašanja.

Zdravnik analizira bolezen, katero je imel abbé, ter izjavi, da je mrtev.

Vprašanja in odgovori so pričali o hladnokrvnosti, ki je Dantesa razburila. Zdelo se mu je, da mora gojiti ves svet do častitljivega abbéja vsaj nekoliko onega spoštovanja, katero je čutil v svojem srcu on.

„Žal mi je,“ pravi guverner na zdravnikovo izjavo, da je mrtev; „bil je miren in uljuden jetnik, katerega blaznost nam je bila v veselje in ki ga je bilo čuvati tako lahko.“

„O,“ ga prekine jetničar. „njegovih vrat bi ne bilo niti treba zaklepati. Jamčim, da bi bil ostal tukaj petdeset let, ne da bi bil le enkrat poskusil ubežati.“

„Toda jaz menim,“ nadaljuje guverner, „da se moramo kljub vašemu prepričanju — a ne mislite, da dvomim le nekoliko o resničnosti vaših besed — z ozirom na mojo odgovornost prepričati z nekaj poskusi, če je jetnik res mrtev.“

Zopet nastane molk, trajajoč nekaj minut, tekom katerega sliši Dantes, da zdravnik še enkrat preiskuje in otipava mrliča.

„Bodite brez skrbi,“ pravi nato zdravnik; „jamčim vam, da je mrtev.“

„Znano vam je,“ odvrne guverner, „da se pri tako nenavadni smrti ne smemo zadovoljiti z golim prepričanjem. Zato izvolite izvršiti kljub svojemu prepričanju poskuse, ki jih določa postava.“

„Torej razbelite železo,“ pravi zdravnik; „toda ta poskus je resnično čisto nepotreben.“

Pri povelju, naj razbelijo železo, se Dantes zgrozi.

Začujejo se hitri, oddaljujoči koraki, vrata zavrazijo, čuje se hoja semterija, in čez nekaj minut vstopi sluga, rekoč:

„Tukaj je žrjavica in železo.“

Zopet nastane hipen molk; nato začuje Dantes crenje mesa, katerega se je dotaknil zdravnik z železom. In smrad prodre celo do Dantesovega nosu.

Pri tem vonju pečenega človeškega mesa oblije Dantesa pot strahu, in mladi mož skoro omedli.

„Vidite, gospod,“ pravi zdravnik, „da je le pregotovo mrtev. To žganje podplatov ne more varati. Ubožec je ozdravljen svoje blaznosti in oproščen svojega jetništva.“

„Ali se ni imenoval Faria?“ vpraša jeden izmed častnikov, ki so prišli z guvernerjem.

„Da, gospod; in trdil je, da je to ime zelo staro. Sicer pa je bil v vsem, kar se ni tikalo njegovega zaklada, čisto pameten in zelo učen; toda v tem oziru ni bilo z njim pričeti ničesar, to se mora priznati.“

„To je bila bolezen, ki se imenuje monomanija,“ pravi zdravnik.

„Torej niste imeli nikdar vzroka, da bi se pritoževali nad njim?“ vpraša guverner jetničarja, ki je imel streči abbéju.

„Nikdar, gospod guverner,“ odvrne jetničar, „prav nikdar. Baš nasprotno me je zabaval mnogokrat s tem, da mi je pripovedoval različne povesti; da, ko je bila nekoč bolna moja žena, mi je dal celo recept, ki jo je ozdravil.“

„O, o,“ pravi zdravnik, „neznano mi je bilo, da imam opraviti s tovarišem. Upam, gospod guverner,“ pristavi smehljaje, „da bodete izvajali iz tega posledice.“

„Da, da, bodite brez skrbi,“ odvrne guverner; „imel bode dostojen pogreb. Zavijemo ga v najnovejšo vrečo, katero imamo. Ali ste zadovoljni s tem?“

„Ali moramo izvršiti to poslednjo ceremonijo v vaši prisotnosti?“ vpraša jeden izmed jetničarjev.

„Gotovo, toda podvizajte se! Cel dan ne morem ostati v tej luknji!“

Začuje se novo odhajanje in prihajanje; in nato razločuje Dantes, kako dvignejo abbeja s postelje, ga vtaknejo v vrečo in polože nazaj na njegovo postelio.

„Torej drevi!“ pravi guverner.

„Ali se bode čitala zanj kaka maša? vpraša jeden izmed častnikov.

„To ni mogoče,“ odvrne guverner. „Grajski kaplan me je prosil baš včeraj, naj mu dam osemdnevni dopust za majhno potovanje. Dovolil sem mu ga. Ubogi abbé naj bi ne bil s smrtjo tako hitel, pa bi bil imel najlepši „requiem.“

(Dalje pride.)

ligoja. Brat obtoženega govori bratu v prilog, da jih je voznik zmerjal, ko je jeden malce potegnil voz, ter potrdi, kakor je izpovedal brat, in sicer prav tako! Po pomoti ni bila poklicana za pričo Tereza Ipavec. Zdravniška izvestja so potrdila, da je oko izgubljeno. Porotniki so po dolgem posvetovanju zanikali stavljeno jim vprašanje, in Bujatti je bil oproščen. — S to razpravo je skončalo porotno zasedanje.

Društvom na deželi, ki prirejajo veselice, naznanjamo, da naša knjigarna daje na razpolago razglednice vseh možnih vrst in narodni kolek. Kolikor blaga se ne proda, ga vzame knjigarna nazaj po enaki ceni. —

Hotel Südbahn ostane odprt tudi čez poletje. To na znanje onim, ki so pončeni, da bo hotel s 1. junijem zaprt.

Koncert v korist učiteljskega konvikta v Ljubljani. — Dne 5. julija t. l. priredi učiteljstvo koncert v korist učiteljskega konvikta v Ljubljani. Ideja za ustanovitev tega zavoda prešinja vse slovensko učiteljstvo brez izjeme. V njem dobe varno zavetje otroci in posebno sirote onih sinov našega naroda, ki posvečajo svoje moči vzgoji naše mladine. Upamo, da dokaže narodno občinstvo učiteljstvu svoje simpatije s tem, da pohiti omenjenega dne v „Trgovski dom" ter prinese svoj dar v korist učiteljskim sirotam.

Smrtna kosa. — Kakor smo že poročali, je umrl dne 22. t. m. g. Gvido Fonzari, računski asistent pri deželnem odboru, star šele 29 let. — Blagi pokojnik je bil iz znane družine v Št. Mavru. Bil je izvrsten uradnik, z vsemi prijazen in ljubeznjiv. V zasebnem življenju je bil pravi vzor poštenega mladeniča in značajnega moža. — Pogreb dne 24. t. m. je bil prav lep, če bi pa ne deževalo, bi bil gotovo uprav veličasten.

Bodi mu zemlja lahka, preostalim pa naše sožalje!

V Nabrežini bode dne 28. t. m. razstava šolskih izdelkov klesarskih vajencev in pomočnikov tamkajšnje obrtno-nadaljevalne šole. — Slovesno otvorjenje bode ob 11. predpoldne. Razstava bode odprta od 11. 12. in 2.—5. ure. Vstop je prost.

Užitnina na Kranjskem in smrt nadzornika Zora. — Iz Ljubljane smo dobili zanimivo poročilo, iz katerega posnemamo, da je kranjska dežela leta 1898. začela prevzemati okraj za okrajem za erarsko užitnino. Sprejemala je užitnino tako visoko, da ni bilo mogoče kakemu drugemu podjetniku storiti tega. Vsak si je mislil, da dežela to lahko stori, ker ima že itak svoje dacarje za pivo; bodo pa še užitnino vina pobirali. Pokojni Zor, ki je bil jako marljiv in vesten uradnik ter ves udan le uradu, je štedil in stiskal na vseh krajih in koncih in na vse načine, da bi troške pokrival. Vsak mesec se je nadejal večjih dohodkov, januarja je mislil, da bo boljše februarja, februarja zopet, da bo boljše marca itd. Ali treba je bilo jemati od piva in k vinu dodati, da je dobila financa svoj denar. Ubogi Zor je računal in računal, in prišlo je tako, da je kakih 8 dnij pred smrtjo tožil blagajničarju dež. naklade, da mu manjka 9000 za 3 mesece t. l., da mu jih je premalo odračunil ali da je kaka pomota. Vse je bilo v redu, le 9000 ni bilo, da bi se pokril pomanjkljaj pri erarski užitnini. To je pridnega dež. uradnika tako žalilo, da si je vzel življenje, o čemur smo tudi mi poročali. Če je v 3 mesecih izgube 9000, koliko je bode celo leto? — Dela se s strankami tako strogo ter se jih kontrolira tako sekantno, da bi financa kaj takega ne delala.

Petkrat v mesecu najmanj se mora vsaki stranki meriti vino (revizija), ne glede na to, da bi se lahko pokvarilo, ko se ga zmeša v poletnem času. Meso, slanina, mast in drugi še tako mali košček pa je mogoče stokrat popisan, predno ga stranka proda ali povžije, in Bog ne daj, da bi bilo kake ½ kile masti danes več kakor pri včerajšnji reviziji; to hočejo krčmarja, mesarja, oziroma trgovca kar obesiti. — To posnemamo iz poročila. Ne pišemo danes nikakega komentara k temu, priporočamo pa to merodajnim in prizadetim krogom v naši deželi v razmišljanje!

Kastav in Boljun za glagolico. — Občini Kastav in Boljun v Istri sta poslali v Rim brzojavko za pravo glagolice kot liturgičnega jezika v naših cerkvah.

„Slovenec" in glagolica. — Kako stališče zastopa „Slovenec" nasproti glagolici, je znano. To stališče je precej tako, kakor ono škofov Flappa in Nagla. Sedaj ob zborovanju je „Slovenec" zopet goreč za glagolico, pa le Hrvatom jo privošči. Prinaša dopis iz Istre, v katerem povdarja važnost glagolice za narodnost, zlasti v zapadni Istri in na istrskih otokih. Potem hvali tudi hrvatske škofe, da so se potegnili za glagolico. — Piše torej nekako le za Hrvatsko in Dalmacijo pa za škofijo Mahničevo — Slovence sme pohrustati latinščina!

Kolesarsko društvo „Gorica" naznanja, da je italijanska vlada dovolila prehod čez mejo s 1. junijem 1905. — Gg. člani, kateri želijo iti čez mejo, naj dopošljejo fotografijo, da se jim napravi izkaznica. Odbor.

Kje hočejo zidati deželno hišo? — Po deželni norišnici naj se pripravijo davkoplačevalci na — novo presenečenje: zidati hočejo novo deželno hišo doli nekje blizu starega pokopališča, torej skoro zunaj mesta. Stavba bodi nov dokaz o velikanski ženijalnosti, ki vlada dandanes v deželni hiši. Trošek bo presegal pol milijona, — in za ves ta denar bomo imeli to prijetnost, da bo treba hoditi tako daleč ven iz mesta! — Radovedni smo, ali bodo naši poslanci zopet tako lepo kimali, kakor norišnici. Kar Pajer hoče, to se mora seveda izvršiti!

Avzza — Avče. — Tak bo napis postaje v Avčah. Ta spaka se baje sveti celo na neki občinski tabli. Ali je to res? Ako je res, ali ni nikogar v Avčah, ki bi dal odpraviti ta znak slovenske neumnosti?!

Görz — Gorizia!! — Tako bo ime novi postaji na državnem kolodvoru. Tudi vsi ostali napisi bodo laški! — In to se zgodi takorekoč na slovenski zemlji tik Solkana, v mestu, ki je kmalu že po večini slovensko ter je središče docela slovenskega ozemlja, je glavno mesto dežele, ki je dve tretjini slovenska! — Tak škandal se pripravlja! Pozivljamo poslance, da vladi primerno posvetijo! Takega zasramovanja Slovenci ne bomo trpeli v tej deželi!

Župnik Kosec iz Kamenj je nastopil na Sv. Gori na shodu 300 romaric in niti 100 romarjev, ki pa tvorijo „goriška krščanska društva", v znamenju antialkoholizma. Ne vemo, ali je vplival nanj alkoholizem ali antialkoholizem, da je našel na Sveti gori prvega liberalnega agitatorja. Ta je po Koščevem mnenju hudič. — Lani je bil proglasil nekdo v „Prim. l." Kristusa za prvega liberalca — letos proglašajo tudi hudiča za liberalca. — Ko je to izustil Kosec, je postrl dobre volje, in zapel je „poslušavkam" tisto okroglo: „Še kikelco prodala bom, za sladko vince dala bom." Kaj se je je naučil na Čavnu?!

„Kanoni" na Sv. Gori. — Smejali smo se v Gorici, ko smo čitali dopis iz Gorice v »Ed.«, kjer je razlagal nekdo, kako so lezli topničarji na Sv. Goro ter pustili v samostanskih kleteh tri kanone najnovejšega sistema; smejali smo se zopet, ko smo čitali drug dopis, v katerem dopisnik nekam ogorčeno pripoveduje, da je razglasil svetu „senzacijonelno" vest ter da ve iz „avtentičnih virov", da so spravljeni na Sv. Gori kanoni najnovejšega sistema. — Ta vest je res senzacijonelno neumna, ker je brez vsake podlage. V Gorici nimajo kanonov najnovejšega sistema in na Sv. Gori ni nikakih topničarskih kanonov, ampak le tisti „kanoni", iz katerih pijejo pobožni patri dobro kapljico. — Res ne vemo, čemu se raznašajo take bedaste vesti v svet, in zakaj hočejo nekateri na vsak način z Italijo „vojsko peljati?«

Vest o treh Marijinih hčerah, katero smo priobčili pred 8 dnevi, nam je potrdil tudi „Prim. list"; potrdil nam jo je z molkom. Kdor pozna „Prim. listič" natanko, ve, da če bi bil le mogel črhniti besedo v obrambo Marijinih „devic", bi bil to storil brez dvoma. Ali ker tega le ni mogel, lepo molči, ter z molkom potrjuje „nedolžnost" treh Marijinih hčera, ki napravljajo Marijo za staro mater. V Marijinih društvih je res najbolj varovana dekliška nedolžnost!

Iz Sv. Križa na Vipavskem ste bili v Gorici dne 20. maja t. l. dve deputaciji pri c. kr. dvornem svetniku g. grofu Attemsu Svetokrižkem. Deputacija županstva je izročila g. grofu diplomo častnega občanstva, a meščanske straže častnega stotništva. Poslednjo je vodil g. stotnik Rudolf Hrabal, obratni vodja vipavske železnice, prvo pa župan g. Vovk. Oba sta g. grofa primerno nagovorila, za kar se jima je g. grof prijazno zahvalil in zagotovil naklonjenost. Deputaciji ste bili povabljeni h g. grofu na obed.

Meščanska straža se je predstavila tudi raznim vojaškim dostojanstvenikom v Gorici.

Iz Mirna nam poroča naš dopisnik gledé na „popravek" podpornega društva s podpisom J. Vuka, da je vse res, kar je bilo pisano v „Soči" dne 18. t. m. v dopisu iz Mirna. Več pride.

V izkazu daril za družbo sv. Cirila in Metoda čitamo, da je dala ženska podružnica v Sežani družbi znesek 249 K kot preostanek veselice. — Podpirajte družbo!

Nesreča v tovarni v Zdravščini. — Delavec B. Tomšič je hotel v tovarni v Zdravščini popraviti pas pri nekem kolesu, ki goni stroje. Pas ga je grabil za suknjo ter ga potegnil do stropa. Suknja se je raztrgala in Tomšič je padel na tla. Pripeljali so ga takoj v Gorico v bolnišnico, kjer je umrl.

Izpred sodnije. — Dne 30. aprila t. l. so igrali pri Birsih v rihemberški občini laški delavci iz kraljestva na karte. Kar nakrat je zakričal S. Fiori: Evviva l' Italia, abasso l' Austria. Ko je šel iz gostilne, od koder so ga spravljali njegovi rojaki, je zaklical na vratih še enkrat tako. Vsi navzoči so bili ogorčeni, in prišlo bi bilo kmalu do velikega pretepa. Letelo je kamenje v gostilno in ranjen je bil neki A. Jazbar; dolžilo se je Fiorija, da ga je ranil on. Obtoženec je rekel pred sodnijo, da se ne spominja nobene reči, ker je bil pijan. Dobil je 2 meseca zapora.

Ignac Ferfolja iz Mirna je bil obtožen, da je okradel Štefana Semoliča in Petra Pahorja. Dne 3. aprila je spremljal iz vasi Štef. Semoliča, ki je bil pijan. Na cesti ga je baje prijel za vrat ter vrgel na tla, nakar mu je vzel denarnico s 3 K. Potem je šel svojo pot naprej. Ko je srečal neki voz, je videl, da voznik spi. Skočil je na voz, ukradel vozniku uro z verižico, denarnico z 8 K, potem jo je pobrisal z voza. Priznal je vse drugo, le glede Semoliča je rekel, da ga je samo malce sunil v roko, pa je padel. Sodni dvor je prisodil Ferfolji 1 leto in 6 mesecev težke ječe.

Opečeno dete. — Iz Kozane so prinesli v tukajšnjo bolnišnico 1 leto staro dete, ki je opečeno po obrazu in po prsih. Dete je sedelo poleg ognjišča, kjer se je kuhalo mleko. Po nesreči je mati zvrnila posodo, in mleko je opeklo dete. Deček Albert Sirk je umrl.

Samokres je čistil pri bratu 13 letni zidar Al. Grapulin, ne vedé, da je nabasan. Ko je gledal z desnim očesom v samokres, če je že čist, se je sprožilo, in krogla je šla v desno oko ter ga uničila, da ni bilo videti nič več od očesa, marveč je le kri tekla iz očesne globine. Nesrečnika so prenesli v bolnišnico.

Strašna nesreča bi se bila kmalu zgodila na prehodu ceste tik gledališke kavarne. Kočija (landauer) je dirjala po cesti, ko sta šli čez cesto dve okoli 5 let stari deklici. Kočijaž je vstavil konje, ko sta bili deklici že pod vozom spredaj za nogami konj in med prvima kolesoma. K sreči pa se deklicama ni zgodilo nič hudega.

Aretirali so nekega 32 letnega delavca M. Mihca, ker se je policiji zdel sumljiv. Rekel je, da je bolan na očeh ter da prihaja od dela in namerava iti domov. Pridržali so ga v zaporu, da izvedo, kako in kaj je ž njim.

Odprti lekarni. — Jutri pop. bosta odprti v Gorici lekarni Gironcoli-Pontoni.

Ponočna služba v lekarnah. — Od 28. t. m. do 4. jun. bo ponočna služba v lekarnah Gironcolli-Pontoni.

Skozi streho v cerkev sv. Antona so bili udrli v pretekli noči neznani tički. Najbrže so bili moteni ali pa jih je spekla vest, ker odnesli niso nič.

II. poučno potovanje kranjskih kmetovalcev na Štajersko, ozir. Koroško, se bo vršilo od 13., oz. 14. do 17. junija t. l. Priglasiti se je pri c. kr. kmetijski družbi kranjski do 8. junija tega leta.

Dobra kuharica dobi čez poletje lahko službo v Gorici. — Ako je omožena, bi morda dobil službo tudi mož. Oglasiti se je v naši iskarni.

Pozor! Samo Templjev in Styria-vrelec sta postavno zavarovana kisla studenca! Vse druge izdelke, kateri ne nosijo znamenja „Templjev"-vrelec ali „Styria"-vrelec ter se nahajajo kot ponarejeni v trgovinah, naj se ne sprejema.

Oskrbništvo Rogaških vrelcev.

Vojna med Rusi in Japonci.

V Mandžuriji.

Poročajo, da je japonska armada sedaj tako močna, kakor pri Mukdenu. Vojne moči Linevičeve se štejejo na 300.000 mož. Po vseh pripravah soditi, se bliža bitka. Japonci so postavljeni v podobi trikota. Zadej za fronto stoji Ojama z glavno silo. Rusi stoje v polukrogu. Bojišče je drugačno kakor pri Mukdenu. Tu ni toliko gričev, pa tudi pozicije niso tako utrjene kakor pri Mukdenu.

Močan ruski konjeniški oddelek je prekoračil ob mongolski meji reko Ljaoho ter prišel do Fakumena za zahodnim japonskim krilom. To je bil drzen čin, podoben pohodu Miščenkovih kozakov pri Sandepu. — Ruske operacije na levem japonskem krilu so imele srečen izid. Japonci so bili pregnani iz 15 vasij. Ruska konjenica je zasedla oba brega reke Ljaoho ter zajela obilo vozov z živežem.

Premog za Vladivostok.

Rusija je naročila v Süd-Walesu skoro 100.000 ton premoga, ki naj se v najhitrejšem času prepelje v Vladivostok. Čeprav transportni parniki vozijo le proti 70 odstotnemu zavarovanju, vsprejme Rusija vsak pogoj, ker je premoga silno treba.

Kje je Togo?

Iz Šangaja je došlo 24. t. m. poročilo, da se nahaja Togovo brodovje še blizu Mazampa ter da ni misliti, da se uname pomorska bitka v najkrajšem času.

Japonci zopet močni.

„Daily Telegraph" poroča iz Tokija: Gradnja železniške proge Kirin-Hanhun je dovršena in dodelana je tudi široka cesta proti jugu. Železniška zveza od Daljnega v Mukden je zopet vzpostavljena. Armada je ojačena in je zopet tako močna, kakor pred bitko pri Mukdenu. Znamenja kažejo, da operirajo Rusi ob mongolski meji v smeri Sinmintina.

Rusko brodovje v Tihem morju?

O dogodkih na morju poroča „Daily Telegraph", da se Rusi nahajajo že v Tihem oceanu. Kitajski admiral Jeh v Vofunu je bil odposlan stražit z dvema križarkama in tremi torpedovkami ruske vojne ladje v Šangaju. Odkar je baltiško brodovje zapustilo zaliv Honkoe, so vzhodno-azijska brodovja velesil zelo zastražila svoje luke. Ameriško brodovje pri Manili je pojačeno z dvema oklopnicama in tremi topničarkami, francosko brodovje je razdeljeno, en del je v zalivu Allon, drugi pri Saigonu. Nemške ladje so usidrane v Cintavu, kitajske v Šangaju. Vse trgovske ladje se v lukah preiskujejo. Trgovina v Šangaju je zelo živahna vsled naročil živeža za baltiško brodovje na poti proti Vladivostoku. „Central News" poroča, da vsa znamenja kažejo, da je rusko brodovje že na odprtem Tihem morju, a uradnega obvestila ni mogoče dobiti.

Glasovi o pomorski bitki.

Predvčeraj zjutraj je šla po listih vest, da je prišlo do velike pomorske bitke med ruskim in japonskim brodovjem ter da so bili Japonci poraženi. Boj se je vršil južno od Formoze. Vsi listi pa so imeli dostavek, da vest še ni potrjena.

* * *

Vest o pomorski bitki še ni potrjena. — Poročila menijo, da je Roždestvenski razdelil svojo eskadro na dva dela. — Tri angleške ladje s premogom, namenjene v Hongkong, so zajeli Japonci.

Razgled po svetu.

Poskus, rešiti ogrsko krizo, je zopet ponesrečil. 24. t. m. je bil grof J. Andrassy pri cesarju kot pooblaščenec ogrske koalirane opozicije. Vsega tega, kar zahteva ta opozicija, krona ne dovoli na nikak način. Andrassy je rekel, da ne pride več posredovat na Dunaj. Tisza ostane še začasno na čelu vlade. Sodi se, da če ponesreči še kak poskus, pride na krmilo uradniško ministerstvo.

Istrski deželni zbor. — V četrtek je bil otvorjen istrski dež. zbor. Dež. glavar dr. Rizzi je goveril le laški, zastopnik vlade v obeh dež. jezikih. Večina je odklonila Laginjev predlog za izvolitev 1 tajnika iz manjšine, ali vsaj substituta; volila sta se 2. V finančni odsek in v odsek za regulacijo Mirne sta bila izmed 7 členov voljena po dva iz manjšine, v šolski odsek 1.

Vsled verske blaznosti pomorila otroke. — V Monakovem je zaklala žena železniškega uslužbenca Bilca svoje 3 otroke. Bila je versko blazna ter vedno tarnala, da ne pride v nebesa s svojimi otroki. Ko so bili mrtvi, se je blaznica smejala ter rekla: Sedaj so že vsi trije angeljčki!

Velikanski sanatorij za jetične. — V Novi Mehiki zidajo velikanski sanatorij za jetične. 900 metrov nad morjem bo ta sanatorij, obsegal bo 80.000 oralov, prostora pa bo za 25.000 bolnikov. Vsa naprava bo stala okoli milijona dolarjev.

Krvavi dogodki v Varšavi. — 24. t. m. je prišlo do krvavih pretepov med židovskimi delavci in potepuhi. Dvajset umirajočih so prenesli v bolnišnico. Pretepi so nastali vsled tega, ker so delavni židje hoteli iztrebiti židovske potepuhe in lenuhe.

Atentat na guvernerja v Baku. — Izvršil se je atentat na ruskega guvernerja v Baku. Kakor poročajo, je imel umorjeni guverner Nakašidze navade, da je dal zapreti vsako mlado dekle, ki mu je ugajala, pod pretvezo, da je članica revolucionarne stranke; v zaporu je nato vsaka dekle posilil. Atentat je izvršil ljubimec nekega dekleta, ki je je guverner nedavno tega onečastil na isti način. Morilcu se je posrečilo po storjenem atentatu ubežati.

Redemptoristi v Brnu. — V Brnu so se naselili redemptoristi. Občinski svet brnski namerava baje protestovati proti tej naselitvi.

Tudi objekt za obdačenje! — Občina Hornice pri Citavi ima prazno občinsko blagajno pa najbrže dosti dolgov. Skrbni občinski očetje si niso znali drugače pomagati nego da so določili, da se ima obdačiti vsako novorojeno dete z 1 marko 50 v. — Slabo mora iti občini, da si išče take dohodke!

Vojaški novinec, ki neče ne priseči ne stieljati. — Iz Olomuca poročajo: Te dni je zapustil infanterist tuk. dež. bram. polka št. 13., F. Nemrava, garnizijski zapor, v katerem je sedel 6 mesecev radi insubordinacije. Ko so novinci dne 1. nov. lani prisegali, ni hotel priseči. Radi tega je moral prestati omenjeno kazen. Ko se je sedaj vrnil iz zapora, ga je stotnik v lepih besedah pripravljal do tega, da naj bo vojak kakor drugi. Ali Nemrava pravi, da njegovo prepričanje in vest mu ne dopuščata, priseči in prijeti za orožje. Tudi puške ne prime v svojo roko, in je vse zaman, da bi ga pripravili do tega. Sedaj so ga zopet naznanili vojaški sodniji v Krakovem, pustili pa so ga na svobodi. Vojak dela vse drugo vestno in natančno, samo priseči noče in pa puške ne prime v roko.

Največja lekarna na svetu se nahaja v Moskvi. 250 let obstoji že ta Staraja Nikolskaja lekarna. Nahaja se sredi mesta. V pritličju je prostor za prodajo raznih lekarniških rečij, v prvem nadstropju sprejemajo recepte ter izdajajo zdravila. V drugem in tretjem nadstropju so zaloge, v četrtem je kabinet ravnatelja. Seveda je še polno drugih prostorov v različne svrhe. Nastavljenih je v lej lekarni več nego 700 oseb, med temi 13 magistrov farmacije, 1 doktor medicine, 106 provizorjev, 95 pomečnikov, 11 farmacevtinj, 18 učencev, 20 drogistov, 350 delavcev, 86 pomožnih delavcev in 20 delavk. Receptov pride kak dan nad 2000, v teku leta pol milijona. V letu 1904. je bilo receptov 506.599.

Prijatelj delavcev. — V Hanovru je umrl posestnik obširnih rudnikov, dr. Lueg. Bil je to blag človek, pravi prijatelj delavcev. V svoji oporoki je zapustil 2 milijona mark za izboljšanje delavskih razmer.

V Budimpešti grozi velika stavka. 30.000 železniških delavcev preti pričeti s štrajkom, če se ne ugodi zahtevam delavcev v livarnah.

Gibanje proti Nemcem v južni Rusiji. — Kakor poročajo iz Lvova, je nastalo v južni Rusiji gibanje proti Nemcem, ki so tam naseljeni. Mnogo Nemcev se misli radi tega izseliti.

Ruski revolucijonarji in prestolonaslednik. — Nekateri angleški listi beležijo senzacijsko vest, da so ruski revolucijonarji v Carskem selu vse pripravili, da bi se polastili prestolonaslednika, ga odpeljali in držali v varnem zavetju toliko časa, da bi car dovolil zahtevane reforme.

Rop v železniškem vozu. — Na neki postaji blizu Kolina je prišel v I. razred brzovlaka neki mladenič, napadel nekega potnika, ga oropal ter ga vrgel iz vlaka. Potnik je obležal smrtno ranjen, ropar pa je na bližnji postaji izstopil in pobegnil.

Afera bomb v Trstu
pred dunajsko poroto.

(Dalje.)

Da se vrnemo k Subanu! Pri zaslišavanju drugi dan je izpovedal, da ga je vest o hišni preiskavi v poslopju „Ginnastica“ strašno pretresla. Šel je takoj prosit Sillanija, naj se potrudi, da odstrani iz peči v dvorani za borenje tisto petardo, katero je bil skril tam on, zlasti še ker je bilo zapisano na omotu ime Subanovo. Šel je potem v kavarno, kjer je dobil Bonicciollija in Viezzolija. Tu so se menili o preiskavi. Takrat je hotel pobegniti v Italijo z vlakom, ali ker se mu je reklo, da je že pregozno, je šel h kapitanu Lescovichu, da bi mu ta pomagal pregovoriti Sillanija, naj odstrani petardo in omot zimenom Subanovim. Zvedel je potem, da je Sillani res to storil. Drugi dan so ga aretirali v uradu. Obširneje je pravil tudi o listku, ki mu ga je pisal Cozzil. Postrežnik je prinesel Subanu v zaporu listek, katerega pa ni mogel prečitati, ker je bil ves zvit; ker ga je Cozzi zahteval vsaki dan odgovora, mu je odgovoril, da ne razume vsebine. Med tem mu je bil preiskovalni sodnik razodel, da vsi drugi soobtoženi valijo vso krivdo le nanj. Dal je potem pozvati preiskovalnega sodnika, kateremu je izročil Cozzijev listek z besedami: Tu imate dokaz moje nedolžnosti. — Cozzi je tu prosil predsednika razprave besede, da pojasni, zakaj je pisal Subanu oni listek. Cozzi je mislil, da je Subanu neznano, kateri so pobegnili v Italijo; hotel ga je torej o tem informirati, da se ve ravnati. In tudi potolažiti ga je hotel, ker je bil zvedel, da je ves potrt. Pisal je, ker je imel na razpolago knjigo, v kateri je bila za vsako tiskano stranjo ena stran čistega papirja. Smel je čitati tudi „Piccolo“. — O policijskih informacijah glede Bonicioilija smo že poročali. Omeniti moramo pa, da je ob tej priliki dr. Breitner skušal dokazovati, da Boniciolli ni bil le zaupnik policije, ampak celo njen izzivajoči agent. Predlagal je, naj se zasliši ravnatelj tržaške policije Busich, njegov namestnik Lasciak, Spadoni in neka gospa. Zastopnik drž. pravdništva se je uprl temu, rekoč, da v vsaki zaroti je kdo, ki izda zarotnike; ako ga ni, pa eksplodirajo bombe.

Marcel Depaul je tudi pri zaslišanju izjavil, da je nedolžen. Subanove izjave je imenoval lažnjive in izmišljene. Pravi, da ni bil nikdar član nobenega tajnega irredentističnega odbora, poznal pa je nekatere, ki so navedeni v obtožnici. O izpovedi Subanovi, da je on, Depaul, vspodbujal Subana, naj bi šel povodom izvolitve župana v hotel Delorme, kjer naj bi nastavil gramofon, ki bi igral Garibaldijevo himno — isti čas je imel razviti Ferluga na stolpu mestne palače laško zastavo — je rekel, da je dogodek resničen, ali zavit njemu na škodo. Pravi, da je res rekel v družbi, da bi bilo umestno sviranje Garibaldijeve himne povodom izvolitve župana, da bi bil hotel Delorme najpripravnejši, je rekel nekdo drugi. Glede Subana ne ve, če je bil v oni družbi. Priznava, da je prašal mehanika Seherla za gramofon. Depaul pravi nadalje, da se z razdeljevanjem letakov ni pečal kakor tudi ne z umetno brado. Vse, kar je rekel Suban, je zvito, in pravi, da je imel Suban posebne razloge, valiti krivdo prav na njega. Pred 7 leti namreč je imel s Subanom afero delikatne narave. Takrat je bil Suban zaročen z neko gospodično, katera je imela dote 10.000 gold., pred poroko je imel dobiti 5.000 gld. Pozneje pa je povedal Depaul, da iz te poroke ne bo nič, ker je ona gospodična izvedela za njegovo prejšnje ljubavno razmerje ter da ima nezakonskega otroka. Suban je rekel, da oni otrok ni njegov. Suban je tu povedal, da je dogodek resničen, ali odrekel se je zaročenke zato, ker je videl, da se njegov značaj ne strinja z njenim. 4 leta ni imel potem nič opraviti Depaul s Subanom. — Čez 4 leta pa mu je Suban povedal, da se misli poročiti z ono, s katero je prej imel razmerje. Depaul mu je očital, da je prešič, češ, poprej je govoril, da otrok ni njegov, sedaj jo pa poroči. Ali jo je obrekoval, ali pa je res imela otroka z drugim. Očital mu je nesramnost, nato sta si bila hladna drug proti drugemu. Suban je na to zanikal, da bi bil Depaul res kdaj tako govoril ž njim. Depaul je pravil, da je Suban nabiral darove za „Lego“, ko je položil račun, je manjkalo denarja, vsled česar je bil suspendiran, in oče ga je le težko spravil nazaj v službo. Ali Suban pravi, da je govorica neopravičena ter da jo je bil raznesel neki Filippi, ki je bil odpuščen iz službe radi goljufije. — Kar se tiče sestankov s Giuliuzijem, Subanom in Ferlugo na Menicantijevem stanovanju omenja, da je šlo le za konstituiranje nekega zabavnega društva za mladino. O priliki dohoda laškega kralja v Videm on ni bil tam. Ključa v stolp mestne palače ni dal on Subanu. S sestavljanjem proglasov se ni bavil nikdar. O nabiranju dobrovoljcev za Garibaldija ni slišal nič. — Suban je na to rekel, da vse, kar je povedal, je resnica, in da more to potrditi tisočkrat, ne le enkrat, Depaul pa je rekel, da laže. — O Garibaldijenih „bonih“ je izvedel še le po hišni preiskavi. Ne ve nič, da se je imela vreči bomba o priliki neke demonstracije. Depaul je vstrajal do konca zaslišanja v zanikanju, trdeč, da ni vedel, da obstoja irredentistični odbor.

Just Salatei pri zaslišanju tudi taji trdovratno ter pravi, da ni bil nikdar član kakega tajnega irredentističnega odbora. Res pa je bil odbornik društva „Vita dei giovani“. Prisilila sta ga do tega Suban in neki Forti. Bil je tudi član „Ginnastice“ V Trstu sicer ni bil 6 let. 2 leti je bil v Ljubljani, 3 pri vojakih. Fumis mu je razlagal nekoč v „Ginnastici“, da treba organizovati mladino, da bo mogla v primernem hipu storiti kaj resnega. Salatei mu je odgovoril, da noče vedeti ničesar o tem. Ko je hotel oditi, ga je pridržal Rascovich. Seji irred. odbora teden pozneje ni prisostvoval. Suban je tu zatrdil, da je prisostvoval. Salatei: Ni res, jaz nisem niti vedel, da obstoja ta odbor. Malo potem je priznal, da je prisostvoval neki seji tega odbora, v kateri je rekel Fumisu: Generale di fantasmi. Prisostvoval je sestanku v hotelu „Buon Pastore“, kamor ga je spravil Fumis. Bil pa je tik vrat ter zunaj na hodniku. Še le pozneje je zvedel, da so bile tam Subanu izročene bombe. Suban pravi tu, da je Salatei videl, da so mu bile izročene bombe. Fumis ga je trikrat zapeljal k sejam irred. odbora, za katerega niti vedel ni! Z Boniciollijem ni imel nič opraviti. Fumis ga je spravil tudi v Škedenj. Na drugem sestanku v hotelu „Buon Pastore“ so mu izročili Garibaldijeve „bone“, o katerih je mislil, da so za društvo „Dante Alighieri“. Tudi v gostilno Berger ga je spravil Fumis. Salatei povdarja vedno, da je bil povsodi le malo časa ter da se je šalil z natakaricami. Drž. pravdnik omenja, kako to mogoče, ker je oženjen in oče. A Salatej je trdil, da je tako delal vedno, če je le mogel, kar je vzbudilo splošen smeh. Sestanka kolesarjev v Brescii se je udeležil le kot gledalec. Prečitalo se je tudi poročilo poveljništva 4. drag. polka, kjer je služil Salatei. Njegovo vedenje je bilo vzgledno.

Napoleon Cozzi tudi pravi, da je nedolžen. Niti vedel ni za obstoj irred. odbora. Ve le za proglas, v katerem se je vabilo Tržačane, naj ne hodijo poslušat vojaško godbo. Na dan pusta 1904. se je nahajal v „Ginnastiki“. Pri seji isti dan ni bil, naslednji dan je izvedel, da se je govorilo o nabiranju dobrodovoljcev. Priznal je nazadnje, da je bil tudi on član irredent. odbora, ali poznal ni nobenega ostalih članov! Tudi Cozzi pravi, da ga je vedno lovil Fumis. Suban je potem izpovedal, da je bil Cozzi prisoten, ko so polagali bombe pod pôd v „Ginnastiki“. Cozzi pravi, da je videl v Subanovih rokah le neki omot. Šele Fumis mu je povedal pozneje, da so bombe. Od tu naprej je želel odstraniti bombe. To željo je povedal tudi Fumisu. V vsem zaslišavanju je tajil tudi Cozzi, slično, kakor Salatei. Rekel je še, da ga je pekla vest ter da bi bil rad uničil bombe. Značilno je Cozzijevo pismo na Subana v zaporu, katero se je prečitalo, in v katerem pvavi Cozzi, da on taji vse. Nihče ne sme imenovati nobenega imena, ter ga uči, kako naj govori v preiskavi. Cozzi je priznal, da je pisal to pismo. To pismo je bil izročil Suban preiskovalnemu sodniku dr. Barzalu, v zapisniku pa stoji, da je preiskovalni sodnik našel ta listek v zaporu pri Subanu. Pravi, da mu je Suban rekel, naj zapiše tako, da ga ne bodo radi tega drugi soobtoženi grdo gledali. S to rečjo se bavijo razni dunajski listi ter jo različno komentirajo.

Višji policijski komisar Pechotsch iz Trsta je pravil o preiskavi v društvu „Vita dei giovani“, kjer je dobil 25 „bonov“ za Garibaldija, 53 eksemplarov pesmi „All' armi“, sliko Garibaldijevo ovenčano, v albumu je bilo polno izrekov irredentovcev. Izpove, da vsi 4 obtoženci so znani irredentovci. Subana je kaznoval nekoč na 14 dnij zapora radi ekscesov. Suban mu je takrat rekel, da bi se rad otresel te družbe. Adv. Breitner je stavil več vprašanj Pechotschu, češ, da so Lahi v Trstu hudo kaznovani za vsako ničarijo, da celo radi „margerit“ so bili zaprti. Vpraša, če je bil kak irredentovec aretiran l. 1902. v febr. Priča: Ne. Breitner je stavil še več vprašanj, na katera pa Pechotsch ni odgovoril.

Karol Titz, policijski uradnik, je bil vprašan zlasti glede preiskave v „Ginnastiki“. Povedal je, kako so našli bombe pod podom ter jih dvignili. Našli so v zaboju dve bombi, ovalne oblike, dva omota belega prahu in pistone. Dr. Mrach, ki je bil navzoč, je obledel. On je aretiral dr. Mracha in Salateja. Suban je bil aretiran, ker je pel Garibaldijevo himno, Fumisa so bili tudi zaprli, potem pa so ga izpustili.

Evgenij Salvator, tajnik „Ginnastike“ od l. 1895. Bil je navzoč pri preiskavi, ko so našli bombe. Odprli so redarji zaboj, ko je prišel predsednik. O petardi, ki je bila v peči, pravi, da je imela ovalno obliko, dolgost 8 cm, širokost 4 ali 5. Bombe je imel v rokah, petarde ne. Izvedenec ženijski stotnik Esop mu je stavil nekaj vprašanj.

Jos. Sillani izpove, da je vzel petardo iz peči na priprošnjo prijatelja Subana. Ko so drugi to videli, so ga ošteli, češ da spravlja v nevarnost celo poslopje. Pistone sta mu tu pokazala navzoča stotnika-izvedenca. Sillani je rekel, da niso isti, kakor jih je pokazal preiskovalni sodnik. Petardo je nesel na ladijo „Manin“ na nasvet kapitana Lescovicha.

Odvetnik dr. Karl Mrach, predsednik „Ginnastike“, ki tudi ne pozna proglasov v irredentične svrhe. Videl je, ko je jemal Sillani petardo iz peči, pa se ne ve spominjati podrobnostij. — Zaslišani so bili še A. Balanza, A. Bonifacio, pol. koncipist dr. Zechini, J. Stancich, Fr. Ruzzier, A. Wulz, K. Dolcetti, E. Depetroni in drugi.

Vojaška izvedenca, dva stotnika, ženijski in artilerijski, sta izpovedala, da prah v petardi ima veliko eksplozivno moč, ni dvoma, da če bi bila vržena petarda med ljudi, bi jih bila mnogo usmrtila. — Dvorni svetnik Busich iz Trsta je izpovedal, da je dobila policija lani obvestilo, da se nahaja v Benečiji zaloga bomb, določenih, da se prenesejo v Avstrijo.

Predsednik je naznanil, da je Subanova sestra priznala, da je kakih 15 dnij, predno so ga aretirali, našla pri bratu fin prah, katerega pa je nesel v stranišče v zavitku, katerega ni prinesel več nazaj. Suban taji. —

Književnost in umetnost.

Zemljevid poknežene grofije Goriško-Gradiščanske s Trstom in okolico. — Knjigarna A. Gabršček v Gorici je izdala in založila velik, lep in jako praktičen zemljevid naše dežele in Trsta v merilu vojaških specijalnih kart 1 : 75.000. Gorovje je plastično risano, reke so modro tiskane, doline zelenkastorumeno, ravnina zeleno, morje in jezera lepo višnjevo. Višina nad morjem je zaznamovana povsod, kjer je to količkaj važno. — Slovenska imena so vseskozi pravilna; dala so prireditelju veliko dela. — Posebna pozornost je obrnena hribolastvu; zaznamovana so vsa važnejša pota. — Sploh je to ličen zemljevid, kakoršnega nima nobena druga slovenska dežela.

Stane pa: v dveh listih 7 K, — nategnen na platno s palico zgoraj in spodaj — 9 K. Po pošti več poštni troški. Naročniki ga dobé že prihodnji teden. — Zemljevid z oglasi izide malo pozneje. Na razpolago je le še en prostor za oglas. — Naročnike na ta zemljevid sprejemamo še. Odslej je cena: 5 kron brez poštnine.

Zahvala.

Iskreno zahvalo izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za tako obile dokaze sožalja povodom bolezni in smrti našega nepozabnega strica

Janeza Kristančiča.

Posebno zahvaljujemo preč. duhovščino, katera je sodelovala pri pogrebu, slavno starešinstvo, katero se je vdeležilo iz tako oddaljenih vasi, domače pevce, nadalje vse druge občinarje, kateri so se vdeležili pogreba tako v obilem številu ter s tem izkazali blagemu pokojniku zadnjo čast.

Žalujoči ostali.

Ruski pisatelji v nemščini.

Grof Lev. Tolstoj.

1. Die Kosaken.
2. Sewastopol.
3. Zwei Husaren. Erzählungen eines Markörs.
4. Geld.
5. Der Tod. — Drei Todesarten. — Der Tod des Ivan Ilitsch. — Der Leinwandmesser.
6. Albert. — Luzern. — Die Dekabristen.
7. Soldatengeschichten aus dem Kaukasus.
8. Polikuschka.
9. Unsere Armen und Elenden.
10. Die Kreutzer Sonate.
11. Herr und Knecht.

12. Die Auferstehung der Hölle.
13. Ueber Gott und Christentum. (Gedanken über Gott. — Leben und Lehre Jesu. — Wie soll man das Evangelium lesen und worin besteht sein Wesen?)
14. Die sexuelle Frage.
15. Jermak und andere Geschichten.
16. Ivan der Dummkopf.
17. Die Sklaverei unserer Zeit.
18. Grausame Genüsse.
19. Meine ersten Erinnerungen.
20. Christentum und Vaterlandsliebe.
21. Leben und Tod.
22. Stadt- und Landleben.
23. Was ist die Kunst?

Maksim Gorki.

1. Tschelkasch. — Bolesy — Lied vom Falken.
2. Blaue Funken. — Grossvater Archipp u. Ljonka.
3. Kain und Artem. — Jemeljan Pilay.
4. Ehemalige Leute.
5. Das Opfer der Langweile. — Die Sonne der Kerkerlinge — Der rote Waska.
6. Freunde. — In der Steppe u. a.
7. Malwa.
8. Sasubrina. — Ausfahrt — Das Lied vom Sturmvogel — Einmal im Herbst — Die Holzflösser.
9. Warenka Olessow.
10. Der Landstreicher.
11. Ein Verbrechen.
12. Konowalow.
13. Der rote Waska.
14. Das Ehepaar Orlow.

Anton Čehov.

1. Sünde und andere Geschichten.
2. Ein Glücklicher und andere Gesch.
3. Eine gottgefällige Anstalt.
4. Eine Kunstliebende Frau und andere Geschichten.

Vsevolod Garšin.

1. Die Bären. (ilustrovano).
2. Ein kleines Gespräch und andere Novellen.

N. M. Karamzin.

1. Paris in der Revolution.
2. Reisebriefe aus Deutschland.

Grof V. A. Sologub.

1. Die Pflegetochter.
2. Vornehme Welt.

Knez V. V. Meščerski.

Petja Skuratov.

K. P. Masalski.

Zwei Leutnats.

Maksim Bělinski.

Die Stadt der Toten und andere Erzählungen.

F. M. Dostojevski.

Herr Prochartschin. Aufzeichnungen eines Unbekannten.

F. M. Rešetnikov.

Die Podlipowzi.

N. V. Kukolnik.

Sergeant Ivanov.

N. A. Lejkin.

Lustige Kaufmannsgeschichten.

A. Marlinski.

Erzählungen.

Novo izdanje. Izvirna cena 1 marko (K 1·20), — prodaja

le po 90 vin.

Slovanska knjigarna
A. GABRŠČEK v Gorici.

C. kr. krojaški kroji, vsakteremu razumljivi, raznih velikosti. Cena za celo obleko 18 K, samo telovnik in jopa 10 K.

M. Poveraj

• v Gorici, na Travniku. •

Vojaška in uradniška krojačnica. Trgovina z manufakturnim blagom in gotovih oblek. Nizke cene brez konkurence. Vse priprave za vojaštvo. Častniške in uradniške uniforme z orožjem.

ZAHVALA.

Globoko ginjeni vsled premnogih dokazov ljubezni in vdanosti našemu ljubljenemu

GVIDU

tekom njegove mučne bolezni, kakor tudi pri spremljanju predragega rajnega k večnemu počitku, ter za prelepe vence, darovane od njegovih dragih prijateljev in častilcev, izrekamo najtoplejo zahvalo vsem, posebno pa njegovim predstojnikom in kolegom.

Št. Maver, 24. maja 1905.

Žalujoča soproga
in družina Fonzari.

M. U.

Dr Dereani

zdravi

v Gorici

Stolni trg 2. I.

Otroška vrtnarica

ki ima veselje do poklica

se sprejme.

Naslov pové upravništvo „S[illegible]e".

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec
Corso Giuseppe Verdi št 33
izdeluje
vsakovrstne obleke
za vsak stan,
kakor tudi
za civilne, vojaške in držav. uradnike.
V zalogi je ravnokar došlo
raznovrstno fino blago
za
pomladno in letno sezono.
Zaloga izgotovljenih oblek in površnikov.
Cene zmerne.

Karol Praščik,

pekovski mojster in sladčičar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte itd.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Samoigralni
mandolinski orkestrion

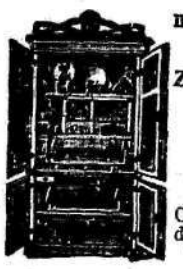

najnovejše, najdovršenejše konštrukcije.

Za koncertno in plesno godbo, za restavraterje, koncertne in plesne dvorane.

Čudovito ceno.

Odlična lepota glasov, moderna izvršitev pod polnim jamstvom.

Pošiljam na najmanjše obroke brez poviška cene. — Prospekti gratis in franko.

S Zangi na Dunaju,
IV., Favoritenplatz 2.
Edini zastopnik in tvorniška zaloga firme
Kuhl & Klatt v Berolinu.

JAKOB ŠULIGOJ

urar
c. kr. železnic

v Gorici
Gosposka ul. 2.

Zaloga
raznovrstnih ur
po zmernih cenah.

CHRISTOFLE

Namizno orodje in posodje vseh vrst.

Priznano težko posrebrnjene
najlepše forme.

Kompletne **kasete namiznega orodja, posodja za omako, kavo, čaj, namizni podstavki, umetni izdelki.**

Jedino nadomestilo pravega srebra.

Posebni izdelki za hotele, restavracije in kavarne, kakor tudi pensijone, gospodinjstvo itd.

C. kr. dvorni založniki
Christofle & C.ie — Dunaj
I. Opernring 5 (Heinrichshof).
— Ilustrovan cenik na zahtevanje. —
V vseh mestih zastopano po prekupcih.
Kot jamstvo svoje izvirnosti imajo naši izdelki gornjo tovarniško znamko in ime Christofle.

Dva originalna

šivalna stroja

v dobrem stanu
za krojače
sta na prodaj
po ugodnih cenah.
Naslov pové upravništvo.

Anton Potatzky v Gorici.

Na sredi Kaštelja 7.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najceneje kupovališče sirovinskega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

POTREBŠČINE
za pisarnice, sedilce in popotnike.

Najboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE
za krojače in čevljarje.

Svetinjice. — Rožni venci. — Mašne knjižice.

Fišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:
Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi. 2 35—8

Prva koncesijonirana delavnica z motornim obratom za fino mehaniko, fiziko, matematiko, optiko, fino brušenje in poliranje itd Vpeljava strelovodov, elektrike, brzojavov, hišnih telefonov, plina in vode.

Poprave se izvršujejo hitro in po ceni.

Ivan Potočnik & A. Hügel
Gorica, za vojašnico.

Precizijska delavnica predmetov za merjenje.

Bogata zaloga
raznih predmetov za razsvetljavo za plinovo in električno luč.

Cprave za kopelji, sesalke vseh sistemov. — Popravljalnica automobilov, motociklov in dvokoles. — Delavnica za pobakrenje in poniklanje — Pumpe, železne in kovinske cevi. Zaloga mesarskega orodja, kuhinjskih nožev, brivskih britev, škarij itd.

Ogrska

cvetlična paprika iz Segedina

I. vrste, sladka, garantir. pristna, priznano izvrstne vrste. Lastni pridelek kg za K 5. Razpošilja po povzetju od 1 kg dalje franko. Nadalje posebnosti: **slanina, ogrski salami** itd se zaračunajo najceneje.

Razpošiljalnica vsakovrstnih deželnih pridelkov

Haupt A. Rudolf
Budimpešta (Ogrsko) VII. Ovodagasse 22

Lekarnarja A. THIERRY-jev
BALZAM pristen le z varstveno znamko zelena nuna.

Najstareje ljudsko sredstvo proti prsnim in pljučnim boleznim, kašlju, riganju, želodčnemu krču, slabemu teku, kiselici, zgagi, zaprtju, napihovanju, influenci, ranam, zobobolu itd. Franko na vsako pošto z zabojem vred: 12 malih ali 6 dvojnatih steklenic 5 K, 60 malih ali 30 dvojnatih steklenic 15 K.

Jedino pristno **Centifolijno mazilo.**

(Mazilo iz cvetlic tavžentrož.)

Najmočnejše čistilno mazilo sedanjosti. Učinkuje gotovo pri zastarelih bolečinah in ranah. Stane s spremnico in poštnino vred: 2 lončka K 3·60. Pri tno jedino iz lekarne pri angelju varuhu A. THIERRY-ja v Pregradi pri Rogatcu-Slatini kamor naj se naslavljajo naročila. Da ta zdravila gotovo učinkujejo ter so nenadomestna, pričuje brošurica s tisočerimi zahvalnimi pismi, ki je pridjana zastonj balzamu, ali se isto dopošlje posebej na zahtevo.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico, o teh boleznih. Dobiva se zastonj in franko v priv. Schwannen-Apoteke, Frankfurt a. M.

Ceniki zahtevano brezplačno.

V rajskomilem maju.

Ko pride maj v deželo, je prišel oni čas, o kojem so pesniki stare dobe posebno sanjarili in ki so mu dajali najljubkejše priimke. Morebiti, da je bil maj v prejšnjih časih bolj poladno nada.. jen — v najnovejšem času pa dela ljudem navadno veliko manj veselja ter je prišel zbog svojih zimskih muh dejansko ob ono giorijolo, ki so ga z njo skušali ovenčati pesniki naših dedov. Bodisi kakorkoli, vsekako je majnik oni čas, v katerem resno premišljujemo in se posvetujemo, v kakih toplicah, v katerem čvrstem gozdnem ali gorskem kraju naj poiščemo bolestnemu telesu zdravja in krepila po napornem zimskem času. V neprimerno višji meri se tiče to vprašanje onih staršev, ki so si njih ljubljenčki nakopali kako bolezen, posebno v velikem mestu, kjer razsaja veliko bolezni, iščoč si jih v žrtev; te bolezni, imenovane »velikomestne bolezni«, se ljudi v malih krajih in na deželi lotevajo veliko redkeje. V vrsto teh bolezni, ki bujno cveto v velikih mestih in si nabirajo številnih žrtev, spadate kot prvi angleška bolezen in škrofuloza. Pomanjkanje prostega svežega zraka in svetlobe, katero pomanjkanje se čuti sosebno v revnejših okrajih, kjer stanujejo ljudje tesno v zadehlih brezzračnih in temnih prostorih, provzroča te bolezni in jih pospešuje izredno naglo. In ravno te najrevnejše žrtve gorenjih bolezni so jim **navidezno** izročene, brez pomoči, ker tem žrtvam primanjkuje sredstev, poleteti v krasno naravo, na čisti, krepilni in zdravilni zrak gozdov in gora ter se tam iznebiti bolezni. Gotovo so ti siromaki zapostavljeni z ozirom na srečno oblagodarjene sloje, vendar pa tudi tem revežem ne primanjkuje obrambnih sredstev. In tako sredstvo je po svojih izbornih lastnostih že davno znana in čislana Kufekejeva moka za otroke. Neki zdravnik za otroke piše o njej: »Za otroke, bolehajoče na angleški bolezni in škrofulozi, ki je pri njih tvorba kosti in mišic zaostala za normalnim razvitkom, je Kufekejeva moka izborno hranilno sredstvo, ki podpira fosforno zdravljenje. Ker obsega mnogo mineralnih snovi, vpliva na tvorbo kosti v ugodnem smislu in bogat obseg lahko prebavne beljakovine učinkuje jako dobro na tvorbo mišičevja.« Poleg tega uravna hranitev s Kufekejevo **otroško moko** pri takih otrokih skoro vedno nastopajočo nepravilno menjavo snovi. Iz tega je razvidno, kako ugodno **Kufekejevo otroško moko** ocenjujejo poklicane strani in kolika vrednost se ji priznava za otroško hranitev.

Rimske toplice

v Tržiču (Monfalcone) na Primorskem

se odprejo slavnemu občinstvu

s 1. junijem 1905.

Zaščitna znamka: „Sidro"

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za

Pain-Expeller

je splošno priznano kot **izvrstno bol blažujoče mazilo**; cena 80 vin., K 1·40 in K 2 se dobiva v vseh lekarnah.

Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemlje le originalne steklenice v škatljah z našo **zaščitno znamko „Sidro" iz Richterjeve lekarne**, potem se je gotovo prejelo **originalni** izdelek.

RICHTERJEVA LEKARNA

k „zlatem levu" v Pragi

Elisabethgasse št. 5 nova.

Dnevno razpošiljanje.

Fran Melinek,

krčmar in zidarski mojster na Vrhovljah št. 30 „Na Planini" izvršuje vsakovrstna

zidarska in stavbarska dela,

katera izvršuje natančno in točno po vsakem obrisu.

Nadalje priporoča svojo **gostilno,** kjer toči pristna **domača bela in črna vina.**

Ima tudi prenočišča za potnike.

Postrežba točna, cene zmerne.

Anton Ivanov Pečenko — Gorica

TEKALIŠČE JOSIPA VERDIJA št. 26.

Velika zaloga

pristnih belih in črnih vin iz lastnih in drugih priznanih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 l naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Zaloga piva

tovarne G. Auerjevih dedičev v Ljubljani in *plzenjskega piva* „prazdroj" iz sloveče češke ***„Měšťanske pivovarne".***

Zaloga ledu, karerega se oddaja le ***na debelo*** od 100 kg naprej.

Cene zmerne. Postrežba poštena in točna.

Eksport **Mizarska zadruga** **Eksport**

v Gorici — Solkanu

vpisana zadruga z omejenim jamstvom

tovarna s strojevnim obratom na parno in vodno silo

naznanja, da izdeluje

najrazličnejša pohištva

vseh slogov

ter sprejema v delo vsa večja stavbena dela.

Podružnica v Trstu Via di Piazza vecchia 1. Podružnica v Spljetu. Zastopstvo v Orijentu.

Cene zmerne, delo lično in solidno.

Kerševani & Čuk

v Gorici

Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)

priporočata svojo

zalogo šivalnih strojev

raznih sistemov,

za umetno vezenje (rekamiranje)

Zaloga dvokoles.

Mehanična delavnica konec Raštelja št. 4 sprejema vsako popravo šivalnih strojev, dvokoles, pušk in samokresov.

Šivalne stroje in poprave jamčiva od 5-10 let.

„Goriška ljudska posojilnica"

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Načelstvo in **nadzorstvo** je sklenilo v skupni seji dne 28. nov. 1902. tako:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½ %. Stalne vloge od 10.000 kron dalje z odpovedjo 1 leta po dogovoru. Rentni davek plačuje pos. sama.

Posojila: na vknjižbe po 5½ %, na varščino ali zastavo in na menice po 6 %. Glavni deleži koncem leta 5½ %.

Stanje 31. dec. 1904. (v kronah): Članov 1781 z deleži K = 113 382. — Hranilne vloge 1,554 989 13. — Posojila 1 570 810 39 — Vrednost hiš 110.675· — (v resnici so vredne več). — Reservni zalog 75.101·01.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Telefon št. 79.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka

Te glasovite in nenadkriljive kapljice sv. Marka se uporabljajo za notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in otekanje po kosteh v nogi in roki terzod ra vijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih ublažujejo **katar,** urejujejo **izmeček,** odpravijo **naduho, bolečine in krče,** pospešuje in zboljšujejo **prebavo,** čistijo **kri** in **črevа. Prežene velike in male gliste** ter vse od glist izhujajoče bolezni. Delujejo izborno proti **hripavosti in prehlajenju.** Lečijo vse bolezni na jetrih in slezeh ter **kolike** in **ščipanje** v želodcu. Odpravijo vsako **mrzlico** in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljše sredstvo proti bolezni na maternici in madronu ter ne bi smele raditega manjkati v nobeni meščanski ali kmečki hiši. Dobivajo se samo: **Mestna lekarna, Zagreb,** zato naj se naročujejo točno pod naslovom:

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 96, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kot ena dvanajstorica se ne pošilja — Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K, 2 ducata (24 steklenic) 8 K, 3 ducate (36 steklenic) 11 K, 4 ducate (48 steklenic) 14·60 K, 5 ducatov (60 steklenic) 17 K.

Imam na tisoče priznalnih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam samo imena nekaterih gg., ki so s posebnim upehom rabili kapljice sv. Marka ter popolnoma ozdravili. Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan Borčič, župnik; Ilija Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanič, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360. **Mestna lekarna, Zagreb,**

Markov trg štev. 96, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Hočete dolgo živeti

in se radovati svojega zdravja! Da pa to dosežete, morate skrbeti za zdrav želodec in za urejeno prebavo

Vsakemu, kdor si je pokvaril ali pa prehladil želodec z neprebavljivimi, prevroč mi ali premrzlimi jedili pomaga gotovo

Germanova življenska esenca,

katera se da vspešno uporabljati pri: **pomanjkanju teka, oslabelem želodcu, napenjanju kolcanju, zgagi, slabostih, glavobolu, omotici, krčih, zaprtosti in zapečenosti, hemorojidah** (zlata žila.) Po preobilih obedih, posebno po mastnih in težko prebavljivih jedilih, odstrani omenjena esenca pritisk in bolečino, pospešuje tek, vsled česar pripomore v veliki meri k vzdrževanju in hranitvi telesa. S tem da izloča vse pokvarjene sokove iz telesa, čisti tudi **naše kri in ima** med vsemi enakimi sredstvi prednost radi svoje absolutne neškodljivosti tudi po dolgoletni uporabi, ker je pripravljena iz najfinejših in najboljših rastlinstih sokov, ker ima prijeten grenkoaromatičen okus tako, da jo rade zauživajo celo občutljive osebe ženske in otroci.

Germanova življenska esenca naj bi ne manjkala kot pravo ljudsko in domače sredstvo v nobeni hiši, ker nas obvaruje večkrat resnih boleznij tam, kjer nimamo koj pri rokah zdravniške pomoči. Pri kupovanju zahtevaj vedno **„Germanovo življensko esenco" iz lekarne „Pri črnem orlu", v Belovaru,** ker je še polno sredstev z enakim imenom toda nikakor ne z isto vrednostjo. Kot znamenje pristnosti nosi vsaka steklenica zavita v zelenem kartonu polno ime firme: **lekarna „Pri črnem orlu" K. Germann v Belovaru** (Hrvaško), kamor naj se pošiljajo tudi vsa poštna naročila. Cena steklenici je K 1·40, po pošti se pošiljajo najmanj tri steklenice. Za itek stane 40 vinarjev pri poštnem povzetju, pa tudi če se naprej pošlje dolično svoto. Naslovi bodijo to č o pisani. Poja nila na vprašanja, prospekti in navodila k uporabi zastonj.

Germanovo življensko esenco priporočam kar najtopleje trpečemu človeštvu ker sem se prepričal na sebi in tudi na mnogih mojih faranov, ka'erim sem iste priporočil, o najboljšem njenem uspehu.

Edmund Medeotti, župnik v Trojštvu (Hrvaško).

Poročam Vam, da sem poskušaval z različnimi sredstvi, toda nobeno ni imelo istega vpliva nane ke Germanova življenska esenca. **Andreas Žižek,** Sv. Ana

Prosim zopet za osem steklenic življenske esence, katero hočem priporočati vsem onim, ki bolehajo želodcu. Čutim, kako se mi vrača vedno bolj zdravje **Polonica Haber** v Semriachu pri Peggavaun.